

economic function of the modern state reflects a holistic system of its economic activity, which is implemented both within the limits of domestic and foreign policy. The circumstances of Russian aggression against sovereign Ukraine do not change this conclusion.

The economic rights of citizens are closely related to the economic function of the state. Basic economic rights include, in particular, the right to own, use and dispose of one's property, as well as the results of one's intellectual and creative activity. It is also about the right to entrepreneurial activity, which is not prohibited by law. We also mean the right to use publicly owned objects (Articles 41, 42 of the Constitution of Ukraine). These rights are closely interrelated. The right to private property is acquired in accordance with the procedure established by law. The provision of the Constitution of Ukraine that no one can be unlawfully deprived of the right to property is of essential importance for the stability of economic relations. But forced alienation of objects of private property rights is also possible. Such forced alienation can be applied only as an exception for reasons of public necessity, only on the basis and in the order established by law. The right to entrepreneurial activity is provided for in Article 42 of the Constitution of Ukraine. The state ensures the protection of competition in business activities. Abuse of a monopoly position on the market, unlawful restriction of competition are not allowed. Types and limits of monopoly are determined by law. The state must protect the rights of consumers, control the quality and safety of products and all types of services and works, and promote the activities of consumer public organizations. Entrepreneurs have the rights, without restrictions, to independently carry out any entrepreneurial activity that is not prohibited by law. The peculiarities of the implementation of certain types of entrepreneurship are established by legislative acts. The list of types of economic activity subject to licensing is established exclusively by law. State authorities and local self-government bodies are prohibited from carrying out entrepreneurial activities. Entrepreneurship is carried out on the basis of the entrepreneur's free choice of types of entrepreneurial activity. Entrepreneurship in Ukraine is carried out in any organizational forms provided for by law. Entrepreneurs have the right to conclude contracts with citizens regarding the use of their labor. The right to use objects of public (community) property is enshrined in Art. 41 of the Constitution of Ukraine. This right concerns primarily the use of natural resources.

We can conclude that not only the standard of living of citizens, but also victory in a just war for the preservation of territorial integrity depends on the scientifically based economic policy of the Ukrainian state. In turn, successful economic policy significantly increases the efficiency of the economic function of the Ukrainian state. Thus, the new challenges in the development of Ukraine, which is an investigation of Russian aggression, should be studied, evaluated and used for adaptation of organizations in such conditions. These approaches will provide an opportunity to justify innovative mechanisms and tools to improve the management of organizations and the challenges associated with such large-scale unpredictable crises.

ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА ІСТОРИЧНУ ПАМ'ЯТЬ УКРАЇНЦІВ

Матвійчук А.О.

*Київський університет імені Бориса Грінченка, Військова школа «Борівітер»,
м. Київ, Україна*

Історична пам'ять – соціально-культурний феномен, сукупність образів та уявлень, що відтворюють спільний культурно-історичний досвід спільноти, який містить у собі не тільки особистісні образи власного досвіду, а й відповідні пласти культурних уявлень епохи і соціального середовища. Історична пам'ять – це спрощене колективне сприйняття фактів свого минулого членами національної спільноти. [3]. Інтерес до історичної пам'яті помітно зріс після Другої світової війни [5].

Російсько-Українська війна переформатувала увагу на процес переосмислення історичної пам'яті українців. Вона визначила важливість історичних зв'язків, які переплелися в минулому, та роль, яку ці події відіграли в формуванні національної самосвідомості.

Важливою амплітудою цього переосмислення стало усвідомлення подій, які донедавна розглядалися в іншому контексті, через нову призму національної боротьби за незалежність. Наприклад, Голодомор 1932-1933 років і сталінський режим в Україні були переоцінені як спроби репресувати українців і пригнічувати національну ідентичність. Це переосмислення відображає не лише індивідуальні образи минулого, але й колективні культурні уявлення, які виникли у контексті епохи та соціального середовища.

Події Майдану та наступна війна стали рушійною силою для змін в сприйнятті Героїв Небесної Сотні, які віддали свої життя в боротьбі за краще майбутнє України. Вони перетворилися на символи супротиву та героїчного ставлення до своєї країни, втілюючи дух національної самопожертви та віри у свободу.

В Україні питання історичної пам'яті та політики пам'яті, впливу історичної політики на перебіг гібридної війни РФ проти України в цілому та інформаційної війни як її складової, актуалізувалось на рівні обговорень науковцями-філософами, істориками, громадськими та культурними діячами (Н. Городня; І. Ковальська-Павелко та інші) [1; 4; 6]. Ґрунтовно подано теоретичне визначення, обґрунтовано ідейні та інтелектуально-психологічні чинники історичної пам'яті у контексті забезпечення національної консолідації у монографії наукових співробітників Державної установи «Інститут всесвітньої історії Національної академії наук України» за редакцією А.І. Кудряченка [6]. Зокрема дослідниця І. Ковальська-Павелко, акцентує увагу на тому факті, що починаючи з 2014 р., спостерігається запекле змагання різних версій минулого – українське суспільство поступово виробляє свою власну модель історичної пам'яті, яка взмозі консолідувати націю як цілісне політико-культурне утворення [4, С.1].

Важливо також зазначити і соціологічні опитування, результати яких засвідчують, що нинішня російсько-українська війна має суттєвий вплив на уявлення людей про власне минуле: понад дві третини (68%) вказали, що війна змінила їхнє ставлення до історії України, тому абсолютна більшість (85%) жителів України вважають державну політику у сфері історичної пам'яті потрібною [2]. Дослідниця Н. Городня зазначає, що історичну пам'ять формують події, що викликають сильні емоції. На її формування впливають передусім місце проживання людини, її соціальне середовище, приналежність до певного покоління, особистий досвід і родинні історії, а також інформація, отримана з книжок, фільмів, засобів масової інформації [1].

Збереження пам'яті про спротив російській агресії, документування та фіксація подій російсько-української війни – це ключовий напрям роботи Інституту національної пам'яті [3].

Російсько-Українська війна призвела до створення численних меморіалів та ініціатив, спрямованих на вшанування пам'яті загиблих воїнів. Ці меморіали не просто відзначають військовий подвиг, вони стають символами національної гордості та спільності, що об'єднує громадян навколо ідеї солідарності.

Вагомим аспектом є громадська активність та ініціативи, які зростають в контексті війни. Громадські організації та активісти присвячують свій час документуванню подій війни, збереженню спогадів та матеріалів, а це сприяє збереженню і поширенню правдивої інформації про історію України.

Важливою у формуванні історичної пам'яті є роль освітніх інституцій. Освіта та культура відіграють ключову роль у формуванні історичної пам'яті. Заклади освіти, бібліотеки, музеї, театри та інші культурні установи стають платформами для передачі правдивої інформації про історію України та події війни. Вони сприяють зміцненню національної ідентичності та підтримці національного суверенітету через формування

свідомих громадян. Тому так важливо проводити освітні та просвітницькі заходи з цієї тематики.

Отже, російсько-українська війна стала каталізатором переосмислення історичної пам'яті, важливою для будівництва майбутнього України. Вона свідчить про зміну образів і сприйняття минулого, а також про потребу активної роботи над історичною пам'яттю як фундаменту національної самосвідомості та ідентичності. Історична пам'ять це форма колективної пам'яті, сукупність процесів і результат сприйняття, збереження, відтворення та забування соціокультурними групами соціального культурно-історичного досвіду. Її формування необхідно нам для розвитку української нації після Перемоги.

Література:

1. Городня Н. Чинники формування історичної пам'яті сучасної української молоді // <https://elibrary.ivinas.gov.ua/3539/1/5109-10261-1-SM.pdf>

2. Історична пам'ять результати соціологічного опитування дорослих жителів України: аналітичний звіт 2023 // https://www.kiis.com.ua/materials/news/20230320_d2/UCBI_History2023_rpt_UA_fin.pdf

3. Історична пам'ять: що робити, щоб наші діти не забули історичну боротьбу // <https://varosh.com.ua/vijna/istorychna-pam-yat-shho-robyty-shhob-nashi-dity-ne-zabuly-nashu-borotbu/>

4. Ковальська-Павелко І. «Війни пам'яті» як ключовий чинник формування державної політики пам'яті в сучасній Україні // *Krakowskie Studia Małopolskie* . –2022. – № 3. // URL :<https://czasopisma.marszalek.com.pl/images/pliki/ksm/35/ksm3501.pdf>

5. Онуфрієнко Наталія, Матвійчук Андрій. Питання концепції історичної пам'яті Німеччини: від країни «світового зла до країни миротворця» // Київські філософські студії – 2019. Матеріали наукової конференції (м. Київ, 16-17 травня 2019 р.): тези доповідей / за заг. ред. проф. Р.О. Додонова. – Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2019. – С.397-401

6. Проблема історичної пам'яті у всесвітньо-історичному дискурсі (1945 – 2015 рр.): монографія / керівник авторського колективу – член-кореспондент НАН України, д.і.н., проф. Кудряченко А.І., науковий редактор: к.і.н., доц. Солошенко В.В., технічний редактор: к.політ.н., с.н.с. Розумюк В.М. – Київ: ДУ «Інститут всесвітньої історії Національної академії наук України», 2021. – 312 с.

ЕКОНОМІЧНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА НАЦІОНАЛЬНОГО СУВЕРЕНІТЕТУ

Моїсєєва Н.І., Ткачук Д.

Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

Національна безпека є однією з найважливіших складових сучасного життя кожної держави. Вона визначається різними чинниками та має багато аспектів, але її загальна мета полягає в захисті та забезпеченні безпеки країни, її громадян і інтересів

Національна безпека - це комплексний стан безпеки та стабільності, який забезпечує захист національних інтересів країни в умовах зовнішніх та внутрішніх загроз. Вона охоплює широкий спектр аспектів, включаючи:

Військову безпеку: забезпечення обороноздатності держави та захисту її території від зовнішніх агресорів.

Економічну безпеку: стабільність економічної системи, забезпечення економічних інтересів країни, запобігання економічним кризам.

Політичну безпеку: стабільність політичної системи, запобігання загрозам політичному порядку.